

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор НАВС
полковник поліції
Станіслав ГУСАРЄВ
2023

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО**

Статус дисципліни:	обов'язкова
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський рівень)
Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Галузь знань:	08 Право
Спеціальність :	081 Право
Освітня програма:	Право
Форми здобуття вищої освіти:	денна/заочна
Мова викладання:	українська
Форма підсумкового контролю:	залік/екзамен

Київ - 2023

Розробник:

Марина СПИВАК – доцент кафедри публічного управління та адміністрування НАВС, доктор політичних наук

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування

Протокол від 07.12.2023 року № 7

Завідувач кафедри
публічного управління та
адміністрування
підполковник поліції

Ігор ПАСТУХ

Схвалено науково-методичною
радою НАВС

Протокол від 14.12.2023 року № 15

Голова науково-методичної ради

Станіслав ГУСАРОВ

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).

(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри

від __. __. 202_ № __

Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради

від __. __. 202_ № __

Голова НМР

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).

(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри

від __. __. 202_ № __

Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради

від __. __. 202_ № __

Голова НМР

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).

(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри

від __. __. 202_ № __

Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради

від __. __. 202_ № __

Голова НМР

Робоча програма переглянута на 20__/20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).

(потрібне підкреслити)

протокол засідання кафедри

від __. __. 202_ № __

Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради

від __. __. 202_ № __

Голова НМР

1. Програма навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Адміністративне право» є комплекс теоретичних положень, правових інститутів, державних та інших структур, а також широкий діапазон суспільних відносин, що складаються в сфері публічного адміністрування.

Мета навчальної дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни «Адміністративне право»: допомогти здобувачам вищої освіти поглибити свої знання з найбільш важливих теоретичних положень дисципліни, краще засвоїти якісні зміни та оновлення, що відбуваються в публічній адміністрації на сучасному етапі; прищепити здобувачам комплекс практичних знань і навичок, необхідних для формування в них високої професійної майстерності; глибше вивчити останні зміни та доповнення, внесені до чинного адміністративного законодавства, виробити в здобувачів вміння правильно реалізовувати його норми до конкретних правових ситуацій при здійсненні правозастосовчої діяльності.

Завдання вивчення дисципліни «Адміністративне право»: засвоєння глибоких теоретичних та практичних знань для використання їх у своїй професійній діяльності; сприяння вихованню у здобувачів вищої освіти поважного ставлення до адміністративного закону як важливого засобу захисту людини, її прав, свобод і законних інтересів, інтересів суспільства і держави; збагачення здобувачів теоретичними знаннями щодо засвоєння ними різних концепцій, поглядів, дискусійних положень з найбільш важливих питань науки адміністративного права; розвиток правового мислення, вміння критично обмірковувати проблемні питання, мати про них свою аргументовану думку; детальне вивчення чинного законодавства, ознайомлення з основним змістом підручників, навчальних посібників, монографічної та періодичної літератури, що сприятиме правильному вмінню аналізувати наукові авторські погляди що допоможе виробленню власної точки зору і напрямку правового мислення; засвоєння основних проблем науки адміністративного права, знання сучасних тенденцій правової політики в Україні.

Пререквізити: «Теорія держави і права», «Конституційне право», «Адміністративне право».

Постреквізити: «Адміністративна відповідальність», «Адміністративне судочинство», «Митне право».

Перелік компетентностей відповідно до освітньої програми Програмні компетентності (інтегральні, загальні та фахові) відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК9. Здатність застосовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів. розуміння їх правового характеру і значення.

Результати навчання:

РН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

РН18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- сутність адміністративного права, його зв'язок з публічним адмініструванням;
- діюче адміністративне законодавство;
- функції та принципи публічного адміністрування;
- систему та правове положення суб'єктів публічного адміністрування;

- форми та методи публічного адміністрування;
- поняття та види заходів адміністративного примусу;
- способи забезпечення законності в публічному адмініструванні та спеціальні адміністративно-правові режими;
- особливості публічного адміністрування в окремих сферах і галузях.

вміти:

- тлумачити та застосовувати чинне адміністративне законодавство;
- застосовувати в практичній діяльності форми методи публічного адміністрування;
- готувати проекти актів публічного адміністрування та приймати управлінські та інші рішення;
- здійснювати функції щодо забезпечення законності в публічному адмініструванні;
- складати процесуальні заяви, скарги та інші документи правового характеру.

навчитися:

- здійснювати власні наукові дослідження з проблем, що входить до предмету навчальної дисципліни;
- формувати власні поняття та орудувати ними;
- розуміти та давати оцінку науковим правовим проблемам;
- формувати правові висновки, пропозиції, рекомендації.

На вивчення навчальної дисципліни заплановано 120 годин 4 кредити ECTS

Статус дисципліни – обов'язкова.

Мова навчання: українська.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримувати у науково-педагогічних працівників кафедри публічного управління та адміністрування, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою: k004@naiu.kiev.ua.

2. Структура навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	Денна форма здобуття вищої освіти		Заочна форма здобуття вищої освіти	
Кількість кредитів ECTS - 4	д/б	Кс/ф	ксф	
	Рік підготовки			
	2		2	
	семестр			
	3-4		3	4
Загальна кількість годин - 120	Лекції			
	20		12	
	Семінарські			
	28		16	
	Практичні			
	12		4	
	Самостійна робота			
	60		88	
Вид контролю				
	залік/екзамен		залік/екзамен	

3. Тематичний план

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	Всього	у тому числі				Всього	у тому числі			
л		п	сем.	с.р.	л		п	сем	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Поняття адміністративного права										
Тема № 1.1. Поняття адміністративного права та його місце в правовій системі України.	16	2	-	2	12	16	2		2	12
Тема № 1.2. Адміністративно-правові норми і відносини.	14	-	2	2	10	14				14
Разом за розділом 1	30	2	2	4	22	30	2		2	26
Розділ 2. Суб'єкти адміністративного права										

Тема № 2.1. Президент України та Кабінет Міністрів України як суб'єкти адміністративного права	6	2	-	2	2	8	2		2	4
Тема № 2.2. Інші органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування як суб'єкти адміністративного права.	8	2	2	2	2	8	2		2	6
Тема № 2.3. Публічна служба. Посадові та службові особи публічної служби.	8	2	2	2	2	6				6
Тема № 2.4. Об'єднання громадян та громадяни як суб'єкти адміністративного прав.	8	2	-	4	2	8				8
Разом за розділом 2	30	8	4	10	8	30	2		4	24
	60	10	6	14	30	60	6		6	50
Залік ч. 1										
Розділ 3. Форми та методи публічного адміністрування. Забезпечення законності і дисципліни у публічному адмініструванні										
Тема № 3.1. Форми та методи публічного адміністрування.	16	2	2	4	6	16	2	2	6	6
Тема № 3.2. Забезпечення законності і дисципліни у публічному адмініструванні.	14	4	2	4	6	14	2	2	4	6
Разом за розділом 3	30	6	4	8	12	30	4	4	10	12
Розділ 4. Публічне адміністрування в окремих сферах і галузях.										
Тема № 4.1. Публічне адміністрування в адміністративно-політичній сфері	16	2	-	2	10	16				16

Тема № 4.2. Публічне адміністрування у сфері економіки та соціально-культурній сфері	14	2	-	4	8	14				14
Разом за розділом 4	30	4		6	18	30				30
	120	20	12	28	60	120	12	4	16	88

4. Плани семінарських і практичних занять

денна форма навчання, державне замовлення, за коши фізичних та/або юридичних осіб

Розділ. Поняття адміністративного права

Тема 1.1. Поняття адміністративного права та його місце в правовій системі України

семінарське заняття - 2 години

1. Зміст і обсяг категорії «Поняття адміністративного права» та його історико-генетична природа.
2. Предмет і метод адміністративного права.
3. Понятійний апарат адміністративного права. Джерела та принципи адміністративного права.
4. Взаємодія адміністративного права з іншими галузями права.
5. Дефініція адміністративного права.

Тема 1.2. Адміністративно-правові норми і відносини

семінарське заняття - 2 години

1. Поняття механізму адміністративно-правового регулювання та його складові частини (елементи).
2. Поняття, структура та види адміністративно-правових норм.
3. Способи реалізації адміністративно-правових норм.
4. Адміністративно-правові відносини, їхні особливості та структура.

практичне заняття - 2 години

Завдання викладені у Додатку до дисципліни

Розділ 2. Суб'єкти адміністративного права

Тема 2. 1. Президент України та Кабінет Міністрів України як суб'єкти адміністративного права

семінарське заняття - 2 години

1. Загальна юридична характеристика поняття «суб'єкт адміністративного права».
2. Система органів виконавчої влади.
3. Президент України як суб'єкт адміністративного права.
4. Кабінет Міністрів України як суб'єкт адміністративного права.

Тема 2.2. Інші органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування як суб'єкти адміністративного права

семінарське заняття - 2 години

1. Центральні органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права.
2. Місцеві органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права.
3. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти адміністративного права.

практичне заняття - 2 години

Завдання викладені у Додатку до дисципліни

Тема 2.3. Публічна служба. Посадові та службові особи публічної служби

семінарське заняття - 2 години

1. Поняття та види публічної служби.
2. Державна служба, як різновид публічної служби. Посада в державній службі.
3. Принципи проходження державної служби.
4. Категорії і ранги на державній службі.
5. Особливості вступу на державну службу.
6. Обмеження при проходженні публічної служби.
7. Запобігання корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням в органах державної влади.
8. Правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування.

практичне заняття - 2 години

Завдання викладені у Додатку до дисципліни

Тема 2.4. Об'єднання громадян та громадяни як суб'єкти адміністративного права

семінарське заняття - 4 години

1. Поняття громадського об'єднання. Організаційно-правові форми утворення.
2. Принципи утворення і діяльності громадських об'єднань.
3. Обмеження щодо утворення і діяльності громадських об'єднань.
4. Утворення та реєстрація громадського об'єднання.
5. Права та діяльність громадських об'єднань.
6. Особливості припинення громадських об'єднань.
7. Законодавство України про свободу совісті та релігійні організації. Релігійні організації в Україні.
8. Право громадян на об'єднання в політичні партії. Поняття політичної партії.
9. Волонтерська діяльність та основні засади її провадження.
10. Благодійна діяльність та благодійні організації в Україні.

Розділ 3. Форми та методи публічного адміністрування. Забезпечення законності і дисципліни у публічному адмініструванні

Тема 3.1. Форми та методи публічного адміністрування

семінарське заняття - 4 години

1. Поняття форм публічного адміністрування.
2. Правові і неправові форми публічного адміністрування.
3. Характеристика окремих форм публічного управління.
4. Поняття та властивості правових актів публічного адміністрування.
5. Поняття та ознаки методів публічного адміністрування.
6. Класифікація методів публічного адміністрування. Методи переконання, заохочення, примусу. Адміністративні та економічні методи публічного адміністрування.
7. Поняття та особливості та види заходів адміністративного примусу.

практичне заняття - 2 години

Завдання викладені у Додатку до дисципліни

Тема 3.2. Забезпечення законності і дисципліни у публічному адмініструванні

семінарське заняття - 4 години

1. Поняття і система способів забезпечення законності.
2. Контроль та його види.
3. Поняття нагляду та його види.
4. Звернення громадян, як спосіб забезпечення законності.

практичне заняття - 4 години

Завдання викладені у Додатку до дисципліни

Розділ 4. Публічне адміністрування в окремих сферах і галузях

Тема 4.1. Публічне адміністрування в адміністративно-політичній сфері

семінарське заняття - 2 години

1. Загальна характеристика публічного адміністрування в адміністративно-політичній сфері в умовах воєнного стану.
2. Зміст, особливості та правові основи публічного адміністрування в галузі оборони.
3. Система органів публічного адміністрування в сфері оборони.
4. Система органів виконавчої влади в галузі державної безпеки.
5. Розвідувальна та контррозвідувальна діяльність СБУ.
6. Зміст, особливості, правові основи та система органів публічного адміністрування в галузі охорони державного кордону.
7. Український оборонний сектор під час війни.

Тема 4.2. Публічне адміністрування у сфері економіки та соціально-культурній сфері

семінарське заняття - 4 години

1. Характеристика публічного адміністрування економікою України в сучасний період.
  2. Суб'єкти публічного адміністрування економікою.
  3. Публічне адміністрування фінансами та митною справою.
  4. Публічне адміністрування промисловістю і агропромисловим комплексом, що входять до державних і недержавних структур.
  5. Зміст, принципи й правові основи підприємництва. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності.
- Характеристика змісту публічного адміністрування у соціально-культурній сфері.
6. Система органів публічного адміністрування у соціально-культурній сфері.
  7. Загальна характеристика освіти як об'єкту публічного адміністрування.
  8. Система органів публічного адміністрування у сфері науки.
  9. Система органів публічного адміністрування у сфері здоров'я.
  10. Система органів публічного адміністрування у сфері захисту населення.

Заочна форма навчання, за кошти фізичних та/або юридичних осіб

Розділ. Поняття адміністративного права

Тема 1.1. Поняття адміністративного права та його місце в правовій системі України

семінарське заняття - 2 години

1. Зміст і обсяг категорії «Поняття адміністративного права» та його історико-генетична природа.
2. Предмет і метод адміністративного права.
3. Понятійний апарат адміністративного права. Джерела та принципи адміністративного права.
4. Взаємодія адміністративного права з іншими галузями права.
5. Дефініція адміністративного права.

Розділ 2. Суб'єкти адміністративного права

Тема 2. 1. Президент України та Кабінет Міністрів України як суб'єкти адміністративного права

семінарське заняття - 2 години

1. Загальна юридична характеристика поняття «суб'єкт адміністративного права».
2. Система органів виконавчої влади.
3. Президент України як суб'єкт адміністративного права.
4. Кабінет Міністрів України як суб'єкт адміністративного права.

Тема 2.2. Інші органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування як суб'єкти адміністративного права

семінарське заняття - 2 години

1. Центральні органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права.
2. Місцеві органи виконавчої влади як суб'єкти адміністративного права.
3. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти адміністративного права.

практичне заняття - 2 години

Завдання викладені у Додатку до дисципліни

Розділ 3. Форми та методи публічного адміністрування. Забезпечення законності і дисципліни у публічному адмініструванні

Тема 3.1. Форми та методи публічного адміністрування

семінарське заняття - 6 годин

1. Поняття форм публічного адміністрування.
2. Правові і неправові форми публічного адміністрування.
3. Характеристика окремих форм публічного управління.
4. Поняття та властивості правових актів публічного адміністрування.
5. Поняття та ознаки методів публічного адміністрування.
6. Класифікація методів публічного адміністрування. Методи переконання, заохочення, примусу. Адміністративні та економічні методи публічного адміністрування.
7. Поняття та особливості та види заходів адміністративного примусу.

практичне заняття - 2 години

Завдання викладені у Додатку до дисципліни

Тема 3.2. Забезпечення законності і дисципліни у публічному адмініструванні

семінарське заняття - 2 години

1. Поняття і система способів забезпечення законності.
2. Контроль та його види.
3. Поняття нагляду та його види.
4. Звернення громадян, як спосіб забезпечення законності.

практичне заняття - 2 години

Завдання викладені у Додатку до дисципліни

5. Завдання для самостійної роботи

1. Збірник задач з адміністративно-правових дисциплін/редкол.: О.В.Кузьменко (голова), І.Д. Пастух, О.К. Волох. К.,Х.: НАВС, НікаНова, 2012. 178 с.
2. Адміністративне право. Загальна частина (альбом схем). Навч. посіб./ О.В.Кузьменко, І.Д. Пастух, М.В. Плугатир, М.В. Співак. – К.: «Центр учбової літератури», 2015. 232 с.

3.Адміністративне право. 100 питань і відповідей для підготовки до екзамену. Навч.посібник / О.В.Кузьменко, І.Д. Пастух, В.М. Дорогих та ін. К.: «Центр учбової літератури», 2018. 208 с.

6. Індивідуальні завдання

До індивідуальних завдань, не передбачених навчальним планом, належать: написання рефератів, виконання розрахункових, графічних робіт, аналіз практичних, проблемних ситуацій, підготовка результатів власних досліджень до виступу на конференціях, участь в олімпіадах тощо.

Теми реферативних повідомлень:

1. Проблемні питання розвитку сучасної доктрини адміністративного права.
2. Реформування адміністративного права як основа демократизації суспільства.
3. Предмет та система адміністративного права: окремі дискусійні питання.
4. Джерела адміністративного права: понятійна і правова характеристика.
5. Поняття принципів адміністративного права в сучасній доктрині.
6. Суб'єкти адміністративного права: сутність та підстави класифікації.
7. Юридична особа в адміністративно-правовій науці.
8. Юридична особа як суб'єкт адміністративного права.
9. Засоби адміністративно-правового забезпечення культурних прав громадян.
10. Окремі аспекти досліджень владної правосуб'єктності МВС України в системі адміністративних правовідносин.
11. Правове забезпечення надання адміністративних послуг в Україні.
12. Проблеми нормативно-правового регулювання надання адміністративних послуг.
13. Система органів виконавчої влади – суб'єктів адміністративно-правового регулювання в галузі митної справи.
14. Система органів виконавчої влади – суб'єктів адміністративно-правового регулювання в галузі охорони здоров'я.
15. Адміністративно-правові засоби державного впливу у сфері освіти.
16. Адміністративно-правовий статус центрального органу виконавчої влади: проблема змісту.
17. Питання визначення релігійних організацій як суб'єктів адміністративного права.
18. Особливості функціонування центральних органів виконавчої влади України як суб'єкта адміністративно-правового регулювання.
19. Місце адміністративно-правового механізму забезпечення економічної безпеки держави у системі державно-правового механізму.
20. Правове регулювання відкликання адміністративних актів.
21. Місце управлінського рішення в адміністративно-правовій діяльності.

22. Відповідальність посадових осіб органів місцевого самоврядування в контексті адміністративно-правової реформи.

23. Участь громадських об'єднань у правотворчій діяльності як суб'єктів адміністративного права, які наділені активною адміністративною правосуб'єктністю.

7. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні, бінарні, частково-пошукові та інтерактивні методи навчання.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль у формі індивідуального або групового опитування, письмового контролю, тестового контролю.

Семестровий контроль у формі екзамену.

Контрольне оцінювання може проводитись в усній формі, у формі письмової контрольної роботи та/або тестування (комп'ютерного, письмового).

Розподіл балів, що присвоюються здобувачеві

Накопичення балів з тем за усі види робіт						Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
						екзамен	
Max 60%						Max 40%	Max 100%
T.1.1 5	T.1.2 5	T. 2.1. 5	T. 2.2. 5	T. 2.3 5	Самостійна робота		
T. 2.4 5	T.3.1 5	T.3.2 5	T.4.1 5	T.4.2 5	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

Moodle - безкоштовна, відкрита (Open Source) система управління навчанням. Наявність ноутбуків, комп'ютерів, планшетів, смартфонів з доступом до Інтернет мережі.

10. Перелік питань/завдань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

1. Тема 1.1.

1. Поняття адміністративного права як галузі права.
2. Місце адміністративного права у юридично-галузевій класифікації права.
3. Соціальне призначення адміністративного права.
4. Предмет адміністративного права.
5. Джерела адміністративного права.
6. Основоположні категорії адміністративного права.
7. Види публічного адміністрування.
8. Суб'єкти публічного адміністрування.
9. Публічний інтерес.
10. Адміністративне право як складова публічного права.
11. Призначення (мета і завдання) адміністративного права.
12. Адміністративне право як галузь, наука та навчальна дисципліна.
13. Відмежування адміністративного права від цивільного права.
14. Публічне адміністрування.
15. Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади.
16. Основні ознаки (риси) публічного адміністрування.
17. Методи субординації, координації та реординації в публічному адмініструванні.
18. Адміністративно-правовий метод регулювання суспільних відносин (зміст, значення, практичне застосування).
19. Відмежування адміністративного права від інших галузей права.
20. Принцип верховенства права в адміністративному праві.
21. Принцип законності в адміністративному праві.
22. Принципи належного врядування.
23. Поняття та види джерел адміністративного права.
24. Національні джерела адміністративного права.
25. Міжнародні джерела адміністративного права.
26. Міжнародні договори як джерела адміністративного права.
27. Юридичні акти Європейського Союзу як джерела адміністративного права в контексті правотворчої діяльності.

28. Рішення Конституційного Суду України в системі джерел адміністративного права.

Тема 2.

29. Адміністративне законодавство.

30. Особливості і мета впливу адміністративно-правових норм на суспільні відносини.

31. Поняття адміністративно-правової норми та її особливості.

32. Класифікація адміністративно-правових норм.

33. Поняття та форми реалізації норм адміністративного права.

34. Поняття та особливості адміністративно-правових відносин.

35. Види адміністративних правовідносин. Вертикальні і горизонтальні адміністративно-правові відносини.

Тема 3.

36. Поняття суб'єкта адміністративного права. Адміністративна правосуб'єктність. Гендерна рівність в адміністративному праві.

37. Класифікація суб'єктів адміністративного права.

38. Публічна адміністрація.

39. Повноваження Президента України в сфері виконавчої влади.

40. Інститут представників Президента України. Загальна характеристика.

41. Поняття та види органів виконавчої влади.

42. Адміністративно-правовий статус Кабінету Міністрів України.

43. Адміністративно-правовий статус міністерств.

Тема 4.

44. Адміністративно-правовий статус центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом.

45. Місцеве самоврядування в Україні.

46. Адміністративно-правовий статус місцевих органів виконавчої влади.

Тема 5.

47. Публічна служба.

48. Державна служба.

49. Поняття і сутність державної служби та служби в органах місцевого самоврядування як основних різновидів публічної служби

50. Державні службовці як суб'єкти адміністративного права. Гендерна складова проходження служби.

51. Проходження служби державними службовцями.

52. Особливості відповідальності державних службовців.

53. Підстави припинення державної служби.

54. Відсторонення державного службовця від виконання повноважень за посадою.

Тема 6.

55. Громадські об'єднання як суб'єкти адміністративного права.
56. Законодавство України про свободу совісті та релігійні організації
57. Правова основа і регламентація діяльності політичних партій
58. Органи місцевого самоврядування як суб'єкти адміністративного права.
59. Громадяни України як суб'єкти адміністративного права.
60. Адміністративно-правовий статус іноземців та осіб без громадянства.
61. Адміністративно-правовий статус біженців в Україні.

Тема 7.

62. Поняття форм публічного адміністрування. Взаємозв'язок форм і методів публічного адміністрування.
63. Види форм публічного адміністрування.
64. Встановлення норм права (адміністративна правотворчість).
65. Застосування норм права (видання ненормативних актів публічного адміністрування).
66. Укладення адміністративних договорів.
67. Державна реєстрація нормативно-правового акта.
68. Неправові форми публічного адміністрування.
69. Поняття та види актів публічного адміністрування.
70. Вимоги до правових актів публічного адміністрування.
71. Поняття методів публічного адміністрування. Відокремлення методів публічного адміністрування від методів правового регулювання.
72. Економічні методи публічного адміністрування.
73. Співвідношення переконання, заохочення і примусу в публічному адмініструванні.
74. Поняття, особливості і цілі адміністративного примусу.
75. Види адміністративно-примусових заходів.
76. Заходи адміністративного припинення.
77. Заходи адміністративного попередження.

Тема 8.

78. Поняття законності і дисципліни у публічному адмініструванні та способи її забезпечення.
79. Гарантії забезпечення законності.
80. Адміністративно-правові режими.
81. Співвідношення законності і дисципліни у публічному адмініструванні.
82. Поняття контролю в публічному адмініструванні та його ознаки.
83. Види контролю в публічному адмініструванні.
84. Парламентський контроль.
85. Президентський контроль.

86. Урядовий контроль.
87. Контроль з боку центральних органів виконавчої влади.
88. Контроль з боку місцевих органів виконавчої влади.
89. Судовий контроль.
90. Громадський контроль.
91. Співвідношення контролю і нагляду як способів забезпечення законності.
92. Поняття адміністративного нагляду. Завдання адміністративного нагляду.
93. Підстави та порядок для встановлення адміністративного нагляду.
94. Звернення громадян як спосіб забезпечення законності у публічному адмініструванні.

Тема 9.

95. Суб'єкти публічного адміністрування в політичній сфері.
96. Міністерство юстиції України.
97. Основні завданнями МВС у забезпеченні формування державної політики.
98. Служба безпеки України як державний орган спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України.
99. Принципи діяльності розвідувальних органів України.
100. Основні завдання розвідувальних органів України
101. Розвідувальні органи України та сфери їх діяльності
102. Мета і завдання контррозвідувальної діяльності.
103. Принципи контррозвідувальної діяльності.
104. Підстави для проведення контррозвідувальної діяльності.
105. Основними завданнями Міноборони.
106. Міноборони як центральний орган виконавчої влади та військового управління, у підпорядкуванні якого перебувають Збройні Сили та Держспецтрансслужба.
107. Основні напрями реалізації воєнної політики України в контексті всеохоплюючої оборони України.
108. Стратегічні цілі розвитку сил оборони.

Тема 10.

109. Публічне адміністрування в соціально-культурній сфері.
110. Основними завданнями Мінсоцполітики.
111. Міністерство молоді та спорту України – політика і напрями діяльності.
112. Міністерство культури та інформаційної політики України.
113. Міністерство освіти і науки України.
114. Міністерство охорони здоров'я України.
115. Міністерство у справах ветеранів України.
116. Зміст і правові основи публічного адміністрування в сфері економіки.

11. Рекомендована література

Основна:

1. Конституція України: Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. Ст.141.
2. Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації» // (Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1991, № 25, ст.283)
3. Закон України «Про оборону України» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, № 9, ст.106)
4. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» // // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, N 4, ст.19.
5. Закон України «Про звернення громадян» // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 47. Ст.256.
6. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, N 24, ст.170.
7. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 20-21, ст.190.
8. Закон України «Про столицю України - місто-герой Київ» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, N 11, ст. 79
9. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, N 23, ст.176
10. Закон України «Про політичні партії в Україні» // Відомості Верховної Ради України, 2001 р., N 23,ст. 118.
11. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2001, N 33, ст. 175
12. Закон України «Про культуру»// Відомості Верховної Ради України, 2011, N 24, ст.168.
13. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, N 38, ст.385
14. Закон України «Про громадські об'єднання» // Офіційний вісник України, від 27.04.2012, № 30, стор. 26, стаття 1097, код акту 61211/2012
15. Закон України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» // Відомості Верховної Ради України, від 20.04.2012, № 16, стор. 702, стаття 146.
16. Закон України «Про правовий статус іноземців і осіб без громадянства» // Відомості Верховної Ради України. 2012, N 19-20, ст. 179.
17. Закон України «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні» // Відомості Верховної Ради, 2014, № 20-21, ст.745
18. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» // Відомості Верховної Ради, 2014, № 13, ст.222
19. Закон України «Про запобігання корупції» // Відомості Верховної Ради, 2014, № 49, ст.2056
20. Закон України «Про очищення влади» // Відомості Верховної Ради, 2014, № 44, ст.2041
21. Закон України «Про Національну поліцію». Відомості Верховної Ради, 2015, № 40-41, ст.379

22. Закон України «Про прокуратуру» // (Відомості Верховної Ради, 2015, № 2-3, ст.12)
23. Закон України «Про державну службу» // Відомості Верховної Ради України. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 4, ст.43
24. Про утворення військових адміністрацій. Указ президента України від 24 лютого 2022 року № 68/2022. <https://zakon.rada.gov.ua>
25. Указ Президента України №487/2021 Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки. <https://zakon.rada.gov.ua>
26. Указ Президента України від 30.09.2019 року № 722 "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року". <https://zakon.rada.gov.ua>
27. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 року № 695 "Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки". <https://zakon.rada.gov.ua>
28. Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 року № 179 "Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року". <https://zakon.rada.gov.ua>

Додаткова

1. Адміністративне право України : підручник / І.Л. Бородін. К.: Алерта, 2019. 548 с.
2. Коваленко Ж. А. Сучасний стан адміністративно-правових досліджень у сфері громадського контролю / Ж. А. Коваленко // Правова держава. 2019. № 35. С. 33-43.
3. Коліуш О.Л. Правова основа запобігання корупції під час надання адміністративних послуг / О.Л. Коліуш, Є. О. Легеза // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2019. № 3. С. 73-79.
4. Макушев П. В. Адміністративно-правовий статус Державної виконавчої служби в Україні: проблеми вдосконалення / П. В. Макушев // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2019. № 3. С. 79-85.
5. Біла В. Р. Правові форми публічного адміністрування: питання класифікації / В. Р. Біла // Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика). 2019. Вип. 14. С. 52-61.
6. Ковтун А. В. Проблеми застосування принципів належного урядування в адміністративному праві України / А. В. Ковтун // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2019. № 6. С. 45-51.
7. Чаплинська Ю. А. Актуальні проблеми адміністративно-правового забезпечення реформування органів прокуратури / Ю. А. Чаплинська // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2019. № 2. С. 71
8. Бойко І. В. Доктринальні ідеї та цілі адміністративного права / І. В. Бойко // Право України. 2019. № 5. С. 13-28.

9. Стеценко С. Г. Предмет адміністративного права як "вічнозелений" сюжет адміністративно-правової науки / С. Г. Стеценко // Право України. 2019. № 5. С. 29-45.
10. Мельник Р. С. Джерела адміністративного права: сучасний погляд на сталі конструкції / Р. С. Мельник // Право України. 2019. № 5. С. 46-62.
11. Мосьондз С. О. Концептуалізація освітнього права як підгалузі адміністративного права України / С. О. Мосьондз // Право України. 2019. № 5. С. 111-120.
12. Пухтецька А. А. Принцип рівності перед адміністрацією та шляхи його впровадження у національній доктрині та правозастосовній практиці / А. А. Пухтецька // Право України. 2019. № 7. С. 218-228.
13. Хохленко О. М. Процедура укладення адміністративних договорів / О. М. Хохленко // *Dictum factum*. 2019. № 1. С. 79-86.
14. Лещух І. В. Вплив адміністративно-фінансової децентралізації на інвестиційні процеси у Центральному регіоні України / І. В. Лещух // Регіональна економіка. 2019. № 3. С. 134-144.
15. Краковська А. Є. Обмеження права громадян на державну службу . Журнал східноєвропейського права. 2019. № 69. С. 152-132.
16. Коротких А. Ю. Особливості змісту матеріальної відповідальності державних службовців. Соціальне право. 2019. № 1. С. 16-19.
17. Любимов О. К. Юридична відповідальність як елемент правового статусу державного службовця. Соціальне право. 2019. № 1. С. 20-26.
18. Юрійчук І. Правове регулювання адміністративних процедур в Україні. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 6. С. 162-167.
19. Тернуцак М. Вплив адміністративної реформи та інших галузевих реформ на теорію адміністративно-правових дисциплін. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 2. С. 235-241.
20. Чорна В. В. Патронатні служби Президента України, Офісу Президента України. Право і суспільство. 2020. № 3(2). С. 106-111. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2020_3\(2\)__19](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pis_2020_3(2)__19)
21. Чорна В. В. Патронатна служба Прем'єр-міністра України та інших членів Кабінету Міністрів України. Держава та регіони. Серія : Право. 2020. № 4(2). С. 109-114.
22. Безега В. Характеристика адміністративно-правового статусу Національної поліції як суб'єкта сектору безпеки і оборони. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 3. С. 121-127.
23. Бойко В. Поняття та зміст адміністративно-правового забезпечення ефективності функціонування судової влади України. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 1. С. 96-100
24. Коваленко Н. Поняття та ознаки адміністративно-правового режиму. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 1. С. 106-110.
25. Кандиба С. Поняття адміністративно-правового захисту осіб з інвалідністю в Україні. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 1. С. 101-105.

26. Потапенко С. В. Правовий статус територій територіальних громад у системі адміністративно-територіального устрою України. Право України. 2021. № 12. С. 226-241.
27. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галунька О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.
28. Саламаха Т. В. Оцінка ефективності здійснення парламентського контролю за діяльністю Кабінету Міністрів України. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2022. № 10. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2022_10_11
29. Деревинський І. Г. Органи виконавчої влади: правовий статус посадових осіб у воєнний період. Державне управління: удосконалення та розвиток. - 2022. № 9. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2022_9_11
30. Кантор Н. Ю. Теоретико-правові засади визначення структури адміністративно-правової норми. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2023. Вип. 78(2). С. 43-48.
31. Обрусна С. Ю. Адміністративно-правовий статус органів публічної адміністрації військово-цивільного характеру як суб'єктів публічного управління. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2023. Вип. 78(2). С. 90-95.
32. Адміністративно-правова реформа в Україні / за заг. ред. С. В. Петкова. Київ: КНТ, 2022. 180 с.
33. Адміністративне право України (Загальна частина): за ред. О.А. Задихайло. 2022. С. 314.
34. Особливе адміністративне право : підручник / за ред. Бернда Візера, Ярослава Лазура, Тетяни Карабін, Олександра Білаша. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. 464 с.
35. Адміністративне право України. Плани практичних занять для студентів юридичного факультету. Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка. 2022 р. С.80.
36. Собакарь А. О. Адміністративно-правові гарантії забезпечення законності та дисципліни в діяльності патрульної поліції та шляхи підвищення ефективності їх реалізації. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2022. № 4. С. 15-21.
37. Аксютіна А. В. Класифікація адміністративно-правових засобів забезпечення населення культурними послугами. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2022. № 4. С. 178-182.
38. Шопіна І. М. Ефективність публічного адміністрування у секторі безпеки і оборони: правовий погляд. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2022. № 3. С. 29-33.
39. Сахно А. П. Адміністративно-правове регулювання реалізації права на мирні зібрання в умовах воєнного стану. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2023. Вип. 79(2). С. 104-108.

40. Корелова В. А. Вплив правового режиму воєнного стану на діяльність Кабінету Міністрів України та військових адміністрацій. Проблеми законності. 2023. Вип. 161. С. 119-138.
41. Загальне адміністративне право / за заг. ред. Бевзенко В.М. Видавничий дім «Гельветика». 2023.С. 688.
42. Галуцько В., Стеценко С., Берлач А., Буханевич О., Ситников О. та ін. Адміністративне право та адміністративний процес України в умовах воєнного стану: колективна монографія / за заг. ред. В. Фелика, В. Курила. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 704 с.
43. Колпаков В. К. Адміністративне право: традиції, новації, системність. Право України. 2023. № 2. С. 164-167.
44. Андрійко О. Ф. Основні вектори реформ в Україні та їх адміністративно-правове забезпечення. Альманах права. 2023. Вип. 14. С. 95-99.
45. Кисіль Л. Є. Окремі аспекти організаційно-правового забезпечення управлінської діяльності органів публічної адміністрації у воєнних та повоєнних умовах. Альманах права. 2023. Вип. 14. С. 227-234.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.gov.ua> – Верховна Рада України
2. <http://www.naiu.kiev.ua> – Національна академія внутрішніх справ
3. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України
4. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України

Доцент кафедри публічного
управління та адміністрування,
доктор політичних наук,

професор, майор поліції

Марина СПІВАК